

ПРАВИЛА ВИДАЧІ ВАНТАЖІВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства транспорту України
від 21 листопада 2000 р. N 644

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
24 листопада 2000 р. за N 862/5083

**Правила видачі вантажів
(ст. 35, 42, 46, 47, 48, 52, 53 Статуту)**

Із змінами і доповненнями, внесеними
наказами Міністерства транспорту України
від 28 травня 2002 року N 334,
від 31 січня 2004 року N 54,
наказами Міністерства транспорту та зв'язку України
від 12 вересня 2005 року N 540
(дію змін до абзацу дев'ятого пункту 12 Правил видачі
вантажів, внесених згідно з
наказом Міністерства транспорту та зв'язку України
від 12 вересня 2005 року N 540,
зупинено з 28 лютого 2006 року згідно з
повідомленням Державного комітету України
з питань регуляторної політики та підприємництва,
опублікованим у газеті "Урядовий кур'єр"
від 7 березня 2006 року N 45),
від 1 грудня 2008 року N 1454,
наказами Міністерства інфраструктури України
від 8 червня 2011 року N 138,
від 14 жовтня 2014 року N 513

1. Про прибуття вантажу на станцію призначення залізниця зобов'язана повідомити одержувача в день прибуття вантажу, але не пізніше 12-ї години наступного дня, із зазначенням найменування та кількості вантажу, а також роду й кількості вагонів (контейнерів).

Порядок і способи повідомлення встановлюються начальником станції спільно з одержувачем. Одержувач письмово повідомляє начальнику станції прізвища працівників, відповідальних за приймання в узгодженому порядку повідомлень, і номери телефонів (факсів) та адреси електронної пошти, за якими надаються повідомлення. В окремих випадках повідомлення може здійснюватися шляхом вивішування оголошень у товарній конторі або через посильних тощо.

(абзац другий пункту 1 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540,
у редакції наказу Міністерства
інфраструктури України від 14.10.2014 р. N 513)

Інформація одержувачів про вантажі, які мають надійти на станцію призначення, надається за договорами, укладеними одержувачами з залізницею.

2. Крім повідомлення про прибуття вантажу начальник станції зобов'язаний повідомити одержувача про час подачі вагонів під вивантаження не пізніше ніж за 2 години до подачі. За угодою між одержувачем і станцією подача може здійснюватися і без попереднього повідомлення.

Реєстрація повідомлень про прибуття і подавання вагонів здійснюється станцією в електронному або паперовому вигляді. Реєстрація повідомлень про час подавання вагонів під навантаження або вивантаження у паперовому вигляді здійснюється у книзі повідомлень за встановленою формою (додаток 7 до Правил користування вагонами і контейнерами, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 25 лютого 1999 року N 113, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 15 березня 1999 року за N 165/3458).

(абзац другий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540,
у редакції наказу Міністерства
інфраструктури України від 14.10.2014 р. N 513)

Порядок і терміни повідомлення про подачу вагонів на під'їзні колії передбачаються в договорах про експлуатацію під'їзних колій (договорах про подачу та забирання вагонів).

(абзац третій пункту 2 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства транспорту України від 31.01.2004 р. N 54)

Абзац четвертий пункту 2 виключено

(згідно з наказом Міністерства транспорту
та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540)

3. При встановленні порядку повідомлення по телефону вантажоодержувачі зобов'язані призначити для цілодобового приймання повідомлень відповідальних працівників і повідомити їх прізвище та номери телефонів начальнику станції.

4. Якщо залізниця не повідомить про прибуття вантажу, то одержувач звільняється від внесення плати за користування вагонами (контейнерами) і за зберігання вантажу до того часу, як буде надіслано повідомлення.

У разі неможливості повідомити одержувача про прибуття вантажу з причин, які залежать від нього, плата за користування вагонами (контейнерами) нараховується після закінчення 2 годин з моменту фактичної подачі вагонів.

5. Про прибуття на станцію призначення вантажу, що перебуває під митним контролем, станція зобов'язана встановленим порядком повідомити одержувача і митний орган, у регіоні діяльності якого розташована станція.

6. Для одержання вантажу, адресованого підприємству, організації, установі або громадянину - суб'єкту підприємницької діяльності, одержувач повинен надати станції довіреність.

Абзац другий пункту 6 виключено

(згідно з наказом Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138, у зв'язку з цим абзаци третій, четвертий вважати відповідно абзацами другим, третім)

Довіреність, яку видано на одержання вантажу на зазначений у ній термін, зберігається на станції протягом періоду, передбаченого для зберігання документів суворого обліку.

Довірений працівник, який одержує вантаж, зобов'язаний на вимогу станції пред'явити документ, що засвідчує його особу.

7. Вантаж разом з накладною видається на станції призначення одержувачу, зазначеному в накладній, після внесення ним усіх належних залізничні платежів. Видача імпортованих вантажів провадиться після митного оформлення.

На станціях, на території яких знаходяться підрозділи митних органів, перевізні документи передаються їм працівниками станцій з реєстрацією факту передачі у спеціальній книжці з обов'язковим зазначенням дати й часу.

На станціях, де підрозділи митних органів відсутні, перевізні документи для оформлення в митниці тимчасово передаються працівниками станцій одержувачу під розписку в спеціальній книжці, у якій фіксується дата й час одержання документів, а також зобов'язання одержувача передати перевізні документи в митний орган і повернути їх станції.

При поверненні станції перевізних документів після митного оформлення працівник товарної контори зобов'язаний:

перевірити наявність відповідних штампелів і відміток митного органу на всіх екземплярах перевізного документа;

звірити проставлені в перевізних документах печатки та штампелі митних органів із зразками, наданими в товарну контору митним органом, у регіоні діяльності якого знаходиться станція. У разі невідповідності печаток наданим раніше зразкам видача вантажів затримується до одержання дозволу митного органу.

8. Після проведення розрахунків за перевезення вантажу, оформленого накладною у паперовому вигляді, накладна видається одержувачу під розписку в примірнику накладної, що залишається у залізниці. Оформлення видачі вантажу, що прибув з електронною накладною (із накладенням електронного цифрового підпису), здійснюється згідно з додатком 3 до Правил оформлення перевізних документів, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 21.11.2000 N 644, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 24.11.2000 за N 863/5084 (у редакції наказу Міністерства інфраструктури України від 08 червня 2011 року N 138) (далі - Правила оформлення перевізних документів). При цьому в разі потреби накладна видається одержувачу в паперовому вигляді.

(абзац перший пункту 8 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 01.12.2008 р. N 1454,

у редакції наказу Міністерства
інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138,
із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства інфраструктури України від 14.10.2014 р. N 513)

Датою фактичної видачі вантажу вважається дата його вивозу з території станції в разі вивантаження засобами залізниці або дата подачі вагона під вивантаження, якщо воно здійснюється одержувачем на місцях загального або незагального користування.

9. Вантажі, адресовані фізичним особам, видаються одержувачам при пред'явленні паспорта під розписку в примірнику накладної, що залишається у залізниці, із зазначенням дати одержання вантажу і паспортних даних (серія, номер, ким виданий, дата й місце видачі, місце проживання).

(абзац перший пункту 9 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138)

Одержання вантажу може бути довірено одержувачем іншій особі. У цьому випадку, окрім паспорта особи, що одержує вантаж, пред'являється довіреність на одержання вантажу, завірена в установленому порядку. Після видачі довіреність прикладається станцією до примірника накладної, що залишається у залізниці.

(абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138)

10. При подаванні вагонів під вивантаження засобами вантажоодержувача на місця загального користування, передача їх провадиться безпосередньо на місцях вивантаження і засвідчується підписами представників станції і одержувача в пам'ятці про подавання/забирання вагонів.

(абзац перший пункту 10 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства транспорту та зв'язку України від 01.12.2008 р. N 1454)

При подаванні вагонів на під'їзні колії передача їх провадиться в місцях, установлених договорами про подавання й забирання вагонів або договорами про експлуатацію під'їзної колії, і засвідчується підписами представників станції й одержувача в пам'ятці про подавання/забирання вагонів.

(абзац другий пункту 10 із змінами, внесеними згідно з наказами
Міністерства транспорту України від 28.05.2002 р. N 334,
від 01.12.2008 р. N 1454)

11. При передаванні завантажених вагонів і контейнерів сторони зобов'язані зовнішнім оглядом пересвідчитись у справності кузова вагона (контейнера), наявності та цілісності пломб, запірно-пломбувальних пристроїв (ЗПП), відповідності відтиску на них даним, зазначеним у перевізних документах. При перевезенні вантажів на відкритому рухомому складі сторони переконуються у відсутності слідів утрати й пошкодження вантажу.

Якщо при передаванні вагонів чи контейнерів буде виявлено їх пошкодження, ознаки недостачі, псування або пошкодження вантажу на відкритому рухомому складі або в критих вагонах без пломб, коли таке перевезення передбачено Правилами, несправність пломб (ЗПП), їх відсутність, якщо у перевізних документах є відмітка про їх накладання, видача вантажу провадиться за участю представника залізниці із складанням у відповідних випадках

комерційного акта. У таких випадках вагони, контейнери до перевірки вантажу пломбуються пломбами (ЗПП) станції із складанням акта загальної форми і до прибуття представника станції для перевірки вантажу не вважаються переданими в користування одержувачу. Знімаються ці пломби (ЗПП) в присутності представника залізниці.

12. Відповідно до статті 52 Статуту на станції призначення залізниця зобов'язана перевірити масу, кількість місць і стан вантажу в разі:

прибуття вантажу в пошкодженому вагоні (контейнері), а також у вагоні (контейнері) з пошкодженими пломбами (ЗПП) відправника або пломбами (ЗПП) попутних станцій;

прибуття вантажу з ознаками недостачі, псування або пошкодження на відкритому рухомому складі або в критих вагонах без пломб, якщо таке перевезення передбачено Правилами;

прибуття швидкопсувного вантажу з порушенням граничного терміну його перевезення або з порушенням температурного режиму транспортування в рефрижераторних вагонах (контейнерах);

прибуття вантажу, який був завантажений залізницею;

видачі з місць загального користування вантажів, вивантажених залізницею. Перевірка вантажу не провадиться в разі вивантаження його залізницею за договором згідно зі статтею 30 Статуту.

У зазначених випадках тарні й штучні вантажі видаються з перевіркою кількості й стану вантажу тільки в пошкоджених місцях. У разі виявлення пошкодження тари або інших обставин, що можуть призвести до зміни стану вантажу, залізниця зобов'язана перевірити вантаж у пошкоджених місцях за фактурами й рахунками з розкриттям пошкоджених місць. У разі відсутності пошкодження вантажу комерційний акт про пошкодження тари (упакування) не складається.

У решті випадків вантажі, завантажені відправником, і ті, що прибули в справних вагонах, контейнерах із непошкодженими пломбами (ЗПП) відправника, а також без ознак недостачі, псування, пошкодження на відкритому рухомому складі або в критих та інших вагонах без пломб, якщо такі перевезення передбачені Правилами, видаються без перевірки їх кількості й стану.

При наявності на станції призначення або в одержувача вагонних ваг залізниця може здійснювати перевірку маси вантажів, що перевозяться навалом і насипом і прибули без ознак утрати, відповідно до договору між залізницею і одержувачем.

(абзац дев'ятий пункту 12 в редакції наказу
Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540,
дію змін до абзацу дев'ятого пункту 12 Правил видачі вантажів,
внесених згідно з наказом Міністерства транспорту та зв'язку України
від 12.09.2005 р. N 540, зупинено з 28 лютого 2006 року згідно з
повідомленням Державного комітету України з питань регуляторної
політики та підприємництва, опублікованим у газеті "Урядовий кур'єр"
від 07.03.2006 р. N 45)

13. Видача вантажів, що прибули в справних критих вагонах, рефрижераторних секціях, обладнаних додатковими запірно-пломбувальними пристроями, при наявності хоча б однієї справної пломби на дверях з обох сторін вагона, провадиться залізницею без перевірки. У

цьому разі факт відсутності або пошкодження однієї із пломб засвідчується актом загальної форми, який видається вантажоодержувачу за його вимогою.

(пункт 13 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540)

14. Вантажі, що перевозяться в супроводі провідників відправників або одержувачів, а також вантажі, маса яких визначена розрахунками, обміром або умовно, видаються без перевірки кількості місць, стану й маси вантажу.

(пункт 14 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540)

15. Видача на станціях призначення імпорتنих вантажів, що перевозяться не в прямому міжнародному сполученні через порти й прикордонні станції, а також експортних вантажів у портах, на прикордонних станціях, якщо вантажі прибули в справних вагонах, контейнерах з непошкодженими пломбами (ЗПП) відправників, портів, експедиторських організацій, митних органів, провадиться без участі залізниці, за винятком випадків, передбачених статтею 52 Статуту.

У разі відсутності ознак незбереження вантажів, що прибули на станцію призначення за справними пломбами (ЗПП) передаточної станції, які було накладено у зв'язку з проведенням митного, прикордонного, санітарного, карантинного та інших видів адміністративного контролю, при наявності акта відкриття вагона (контейнера) для такого контролю або відмітки в накладній про його складання, видача провадиться без перевірки кількості й стану вантажу.

(абзац другий пункту 15 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540)

16. Вантажі, що прибули в справному контейнері з непошкодженими пломбами відправника, порту, експедитора, видаються залізницею одержувачу без перевірки їх маси, стану й кількості місць.

17. Видача вантажів, що прибули в справних цистернах за справними пломбами (ЗПП) відправника, а також без пломб (ЗПП), коли таке перевезення передбачено Правилами пломбування вагонів та контейнерів, затвердженими наказом Міністерства транспорту України від 20.08.2001 N 542, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 10.09.2001 за N 793/5984, або в справних бункерних напіввагонах, провадиться залізницею без перевірки маси. У разі порушення вказаних умов маса наливних вантажів перевіряється залізницею разом з одержувачем у порядку, передбаченому цими Правилами.

(пункт 17 із змінами, внесеними згідно з наказом
Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138)

18. Видача швидкопсувних вантажів, що прибули в справних рефрижераторних вагонах без порушення граничного терміну перевезення і режиму обслуговування, провадиться залізницею без перевірки.

19. Лісоматеріали і дрова, що прибули в критих вагонах з непошкодженими пломбами (ЗПП) або на відкритому рухомому складі без порушень маркування і кріплення, а при навантаженні лісоматеріалів з використанням верхньої звуженої частини обрису габариту навантаження - без порушення кріплення верхніх пакетів, видаються залізницею одержувачу

без перевірки. Видача лісоматеріалів і дров, що прибули з порушенням зазначених умов, провадиться згідно з даними, вказаними в накладній.

Зниження висоти лісоматеріалів і дров унаслідок ущільнення навантаження при перевезенні вважається нормальним, якщо воно не перевищує 3 см на кожний метр висоти навантаження.

(абзац другий пункту 19 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540)

20. Видача небезпечних вантажів, що прибули в справних вагонах з непошкодженими пломбами (ЗПП) відправника, провадиться без перевірки кількості місць, маси й стану вантажу. У разі порушення вказаних умов кількість місць, масу й стан вантажу перевіряє одержувач на своєму складі в присутності представника залізниці.

21. Домашні речі видаються в порядку, передбаченому Правилами перевезення вантажів дрібними відправками.

22. Перевірка маси вантажу на станції призначення провадиться, як правило, таким самим способом, яким цю масу було визначено на станції відправлення.

Зважування вантажів на вагонних вагах провадиться в порядку, передбаченому Правилами приймання вантажів до перевезення.

При видачі з перевіркою маси вантажів, що перевозяться із знімним обладнанням (овочевими, хлібними щитами тощо), а також з матеріалами утеплення, маса нетто вантажу визначається як різниця між масою брутто і сумою маси тари вагона, зйомного обладнання і матеріалів для утеплення.

Маса матеріалів для утеплення, овочевих, хлібних щитів та іншого знімного обладнання приймається за даними, вказаними в накладній.

23. У разі вивантаження на місцях загального користування вимога щодо перевірки маси вантажів може бути заявлена одержувачем до початку вивантаження. Вимога щодо перевірки маси вантажу у вагонах, що подаються на під'їзну колію, може бути заявлена письмово в момент приймання вагонів у пункті, встановленому договором.

(пункт 23 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540)

24. У випадку, коли залізниця у відповідності із Статутом зобов'язана перевірити вантаж, відкривання вагону й вивантаження проводиться в присутності представника станції. Якщо одержувач розпочав вивантаження без представника станції, то вантаж видається без перевірки.

Представник залізниці може здійснювати одночасно видачу вантажу тільки із одного вагона.

25. При вивантаженні тарно-пакувальних і штучних вантажів на місцях незагального користування у випадках, коли залізниця бере участь у перевірці, одержувач зобов'язаний скласти вантаж окремо для забезпечення повторної перевірки.

26. Одержувач або організація, яка здійснює вивантаження, зобов'язані:

повністю вивантажити (злити) вантаж із вагона (цистерни) або контейнера;

Товариство з обмеженою відповідальністю "Науково-технічне транспортне підприємство "Райдо"
(+38 (057) 754-72-11, www.raido.org.ua)

повністю прибрати з вагона (контейнера) скріплювальний дріт, дротові закрутки з люків і штурвалів, стояки, бруски та інші елементи кріплення вантажів, крім інвентарних засобів кріплення, які підлягають поверненню;

прибрати папір, картон, листовий метал, дошки та інші засоби упакування і збереження вантажів;

очистити зовнішню поверхню кузова вагона (контейнера) від залишків, які її забруднюють, наклейок, бирок і надписів, а всередині вагонів (контейнерів) - від залишків вантажу, емульсій, профілактичних засобів проти змерзання тощо.

Одержувач повинен очистити вагони від залишків будь-якого вантажу, виявлених у вагоні, оскільки придатність вагона для навантаження визначає відправник, а перед залізницею на станції призначення за його неправильні дії відповідальність несе одержувач (стаття 125 Статуту).

Очищення контейнерів здійснюється вантажовідправником та вантажоодержувачем.

Очищення, промивання і, у разі потреби, дезінфекція вагонів після перевезення тварин, птахів, тваринних продуктів та швидкопсувних вантажів здійснюються залізницею за рахунок одержувача в спеціально обладнаних місцях, незалежно від того, чиїми засобами провадилося вивантаження. Вантажоодержувач повинен підготувати такі вагони до обробки шляхом згортання гною і збору залишків підстилки в міждвірному просторі вагона.

Промивання, дегазація, дезактивація вагонів після вивантаження сморідних і забруднювальних вантажів здійснюються одержувачем у спеціально обладнаних місцях. Перелік таких вантажів установлюється правилами їх перевезення.

(абзац дев'ятий пункту 26 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства інфраструктури України від 14.10.2014 р. N 513)

Очищення, промивання, дегазація та дезактивація вагонів і контейнерів після вивантаження небезпечних вантажів здійснюються відповідно до Правил перевезення небезпечних вантажів, затверджених наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 25 листопада 2008 року N 1430, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 26 лютого 2009 року за N 180/16196.

(пункт 26 доповнено новим абзацом десятим згідно з наказом Міністерства інфраструктури України від 14.10.2014 р. N 513, у зв'язку з цим абзаци десятий - сімнадцятий вважати відповідно абзацами одинадцятим - вісімнадцятим)

Очищення зовнішньої і внутрішньої поверхні цистерн та бункерних напіввагонів від забруднення після наливу й злиття здійснюється відповідно вантажовідправником, вантажоодержувачем, портом.

Злиття продуктів із цистерн та бункерних напіввагонів має здійснюватись повністю (за винятком, коли стандартами допускається наявність залишків) з очищенням внутрішньої поверхні котла і бункера.

Залізниця має право не приймати не очищені одержувачем, портом після вивантаження (злиття) вагони й контейнери. Вантажна операція вважається незакінченою до повного

очищення вагонів (контейнерів), а з одержувача, порту стягується плата за користування вагонами (контейнерами) за весь час їх затримки під очищенням.

У разі здавання одержувачем, портом після вивантаження неочищеного рухомого складу або контейнерів одержувач, порт сплачують залізниці штраф у розмірі, передбаченому статтею 123 Статуту.

Одержувач, порт відшкодовують також витрати залізниць, пов'язані з очищенням порожніх вагонів у пунктах їх наступного навантаження шляхом сплати залізниці штрафу в розмірі, передбаченому статтею 123 Статуту, і плати за затримку під очищенням, передбаченої статтею 119 Статуту.

Одержувач вносить залізниці встановлену відповідно до статті 35 Статуту плату за час перебування цистерн і бункерних напіввагонів на промивально-пропарювальній станції залізниці під очищенням від залишків продуктів.

За погодженням між відправником і одержувачем очищення внутрішньої поверхні спеціальних вагонів, які належать їм або орендовані ними, може не здійснюватись, якщо це не суперечить нормам та правилам.

Для засвідчення фактів неочищення вагонів від залишків вантажу й сміття після вивантаження засобами одержувача, неочищення зовнішньої поверхні цистерн і бункерних напіввагонів після наливу й зливу складається акт загальної форми. У відповідних випадках факт непромивки вагонів одержувачем також повинен бути підтверджений актом загальної форми.

27. Вантаж вважається доставленим без утрати, якщо різниця між масою, вказаною в пункті відправлення в залізничній накладній, та масою, визначеною на станції призначення, не перевищує норми природної втрати і граничного розходження у визначенні маси нетто.

При видачі вантажів, маса яких унаслідок їх властивостей зменшується при перевезенні, норма недостачі (сума норми природної втрати та граничного розходження визначення маси нетто) становить:

2 % маси, зазначеної в перевізних документах:

вантажі рідкі або здані до перевезення в сирому (свіжому) або у вологому стані;

руда марганцева і хромова;

кварцити у подрібненому стані (фракції 0 - 6 мм);

(абзац другий пункту 27 доповнено позицією згідно з наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540)

мідний купорос;

хімічна сировина навалом;

солі;

фрукти свіжі;

овочі свіжі;

шкіра оброблена і мокросолона;

тютюн;

м'ясо свіже;

1,5 % маси, зазначеної в перевізних документах:

вугілля деревне;

будівельні матеріали;

кварцити в кусках;

(абзац другий пункту 27 доповнено позицією згідно з наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 12.09.2005 р. N 540)

жири;

риба солона;

мінеральні добрива;

1 % маси, зазначеної в перевізних документах:

мінеральне паливо;

кокс;

руда залізна;

вовна немита;

мило;

м'ясо заморожене;

птиця бита всяка;

копченості м'ясні всякі;

0,5 % маси всіх інших вантажів.

Надлишок вантажу порівняно з масою, вказаною в накладній, вважається таким, що не перевищує норму, якщо він не виходить за межу граничного розходження визначення маси нетто, яке становить 0,2 %.

Норми недостачі або надлишку маси вантажів розраховуються:

від маси бруто - для вантажів, які перевозяться в тарі й упаковці;

від маси нетто - для вантажів, які перевозяться без тари й упаковки.

28. Надлишки вантажів, що прибули за справними пломбами (ЗПП) відправника, видаються одержувачу.

Наднормативні надлишки вантажів, що прибули за пломбами залізниці або були нею навантажені, видаються в такому порядку:

тарні й штучні вантажі, вивантажені на місцях загального користування, затримуються до визначення їх належності, а на місцях незагального користування видаються одержувачу під схоронну розписку;

вантажі, що перевозяться навалом, насипом або наливом та швидкопсувні, видаються одержувачу на місцях загального й незагального користування під схоронну розписку.

Про видачу одержувачу надлишків вантажу зазначається в комерційному акті. Якщо протягом 30 діб належність надлишкового вантажу не буде встановлено, то вантаж передається відповідній організації в порядку, передбаченому Правилами реалізації вантажів.

29. У разі недостачі, псування, пошкодження вантажу, якщо ці обставини зазначені в комерційному акті, складеному до видачі вантажу (в тому числі й під час перевезення), станція призначення може видати його одержувачу тільки після визначення розміру фактичної недостачі, псування або пошкодження згідно з пред'явленими одержувачем документами (рахунки-фактури тощо).

При непред'явленні вказаних документів вантаж видається одержувачу після складання комерційного акта з докладним описом стану вантажу або після складання у відповідних випадках акта експертизи.

30. У разі потреби встановлення розміру або причини недостачі, псування або пошкодження вантажу і суми, на яку знизилась його вартість, залізниця за власною ініціативою або на вимогу одержувача запрошує незалежних експертів, які відповідно до законодавства мають право на проведення експертизи.

(абзац перший пункту 30 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства інфраструктури України від 14.10.2014 р. N 513)

Експертиза провадиться в присутності начальника станції (його заступника або іншого працівника, уповноваженого начальником станції).

Одночасно з викликом експерта станція повідомляє про це одержувача. Одержувач має право взяти участь у експертизі вантажу.

Експертиза швидкопсувних вантажів повинна бути проведена не пізніше доби з моменту відкриття вагону.

Результати експертизи оформляються актом. Акт експертизи підписується експертом і всіма уповноваженими особами, присутніми при проведенні експертизи. Про проведену експертизу робиться відмітка в комерційному акті.

Результати експертизи повинні бути мотивованими з посиланням на нормативно-правові акти, стандарти і не можуть ґрунтуватися на припущенні про причини недостачі, псування або пошкодження вантажу.

Якщо експерт не може встановити причину псування, недостачі, пошкодження вантажу або його тари (упакування), то в акті експертизи вказуються мотиви, з яких неможливо визначити причину псування, недостачі, пошкодження вантажу.

У разі незгоди з висновками експерта учасників експертизи або одержувача начальник станції призначає повторну експертизу з відміткою про це в акті експертизи із зазначенням мотивів.

Не допускається проведення експертизи вантажів, якщо її вартість перевищує розміри збитків. У цих випадках розмір та причина недостачі, пошкодження або псування вантажу і розмір збитку визначаються начальником станції і одержувачем і зазначаються в комерційному акті.

Витрати на експертизу (вартість експертизи, проїзду експерта до станції тощо) сплачуються відповідно залізницею або одержувачем залежно від того, з чийої ініціативи провадиться експертиза. Надалі ці витрати відносяться на сторону, яка буде визнана винною в недостачі, псуванні або пошкодженні вантажу.

31. Про видачу вантажу станція на вимогу одержувача зобов'язана зробити в накладній відмітку такого змісту:

у разі виявлення недостачі чи надлишку маси, які не перевищують норми, - зазначається фактично виявлена маса вантажу в кг;

у разі оформлення наслідків перевірки вантажу комерційним актом - зазначається про що складено акт, номер та дата його складання;

при видачі вантажу без перевірки:

для вантажів, які прибули в критому вагоні (контейнері) за пломбами (ЗПП) відправника (порту, експедитора), - зазначається про прибуття вагона (контейнера) за справними пломбами (ЗПП) та видачу вантажу без перевірки згідно із статтею 52 Статуту залізниць;

для вантажів, які прибули у вагонах без пломб (ЗПП), а також на відкритому рухомому складі, - зазначається про прибуття вантажу без ознак утрати та видачу його без перевірки згідно із статтею 52 Статуту залізниць;

для лісоматеріалів і дров, що перевозяться на відкритому рухомому складі, - зазначається про прибуття вантажу в справному напіввагоні (платформі) з використанням верхньої звуженої частини обрису навантаження без порушення маркування, кріплення та про видачу його без перевірки;

для вантажів, які перевозяться в супроводі провідника вантажовідправника або вантажоодержувача, - зазначається про прибуття вантажу в супроводі провідника відправника (одержувача) і здачу його одержувачу безпосередньо провідником.

Вказані відмітки засвідчуються підписом начальника станції або уповноваженого ним працівника із зазначенням його посади.

Одержувач повинен пред'явити накладні для внесення в них цих відміток у день видачі вантажу або на протязі трьох діб з моменту видачі вантажу.

Відмітки про надлишки маси й місць проставляються станцією в обов'язковому порядку незалежно від вимоги вантажоодержувача.

Відмітки про видачу вантажу, що перевозився за електронною накладною (із накладенням електронного цифрового підпису), вчиняються згідно з додатком 3 до Правил оформлення перевізних документів.

(пункт 31 доповнено абзацом дванадцятим згідно з наказом Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138)

32. Одержувач зобов'язаний прийняти і вивезти із станції вантаж, що надійшов на його адресу. Терміни вивезення і порядок зберігання вантажів передбачені Правилами зберігання вантажів.

Для вивозу вантажу із станції одержувач зобов'язаний пред'явити накладну. Якщо вивезення вантажу провадиться після закінчення терміну безкоштовного зберігання, то одержувач зобов'язаний пред'явити представнику станції, який видає вантаж, квитанцію про сплату збору за зберігання вантажу.

33. У разі прибуття на адресу одержувача вантажу, поставка якого йому не передбачена планом (договором, контрактом, замовленням, нарядом тощо), останній зобов'язаний прийняти такий вантаж від станції на відповідальне зберігання й очікувати розпорядження відправника щодо цього вантажу.

Одержувач може відмовитись від прийняття вантажу лише, якщо якість вантажу через псування або пошкодження змінилась настільки, що неможливе повне або часткове його використання.

Відповідальність за псування й пошкодження вантажу, що сталися через його несвоєчасне вивантаження й вивезення одержувачем, а також через затримку вагонів на залізничних під'їзних коліях і станціях з причин, які залежать від нього, несе одержувач.

34. Якщо одержувач не сплатив належні залізниці платежі за вантаж, що прибув, протягом установленого Правилами граничного терміну зберігання його на станції, залізниця використовує заставне право на вантаж і реалізовує його для покриття своїх витрат згідно із статтями 49, 51 Статуту.

35. Видача вантажу, що перевозиться за досильними перевізними документами, провадиться:

частина вантажу, яка прибула з основною накладною, видається за цією накладною з комерційним актом на ту частину вантажу, що не прибула;

(абзац другий пункту 35 у редакції наказу Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138)

частина вантажу, яка прибула з досильним документом, видається на підставі основної накладної та комерційного акта, при цьому комерційний акт у одержувача забирається. Про видачу вантажу одержувачу станцією зазначається в основній накладній, досильному перевізному документі та комерційному акті.

(абзац третій пункту 35 у редакції наказів Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138, від 14.10.2014 р. N 513)

Остаточний розрахунок провізних платежів та зборів проводиться за основною накладною. Збори та платежі, що виникли з причин, не залежних від залізниці, під час перевезення вантажу за досильним перевізним документом та не зазначені в основній накладній, вказуються в досильному перевізному документі та стягуються з одержувача на станції призначення з наданням йому копій досильного перевізного документа та акта загальної форми, що засвідчує ці обставини.

(абзац четвертий пункту 35 у редакції наказу Міністерства інфраструктури України від 14.10.2014 р. N 513)

У разі прибуття частини вантажу з досильним перевізним документом раніше від прибуття вантажу з основною накладною видача цієї частини вантажу проводиться за досильним перевізним документом, у якому одержувач після перевірки маси вантажу зазначає про одержання вантажу та зобов'язання зарахування одержаної частини вантажу до основної відправки.

(абзац п'ятий пункту 35 із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138, від 14.10.2014 р. N 513)

У разі прибуття з досильним перевізним документом всього вантажу станція на підставі квитанції про приймання вантажу складає копії накладної й дорожньої відомості замість утрачених, і оформлення видачі провадиться у порядку, встановленому цими Правилами. У разі відсутності квитанції станція призначення надсилає запит до станції відправлення, яка повідомляє їй всі необхідні відомості для складання копій перевізних документів.

36. Зміна одержувача вантажу на станції призначення здійснюється згідно із статтею 43 Статуту після одержання телеграфного повідомлення станції відправлення, якщо вантаж не видано одержувачу, зазначеному в накладній.

Зміна одержувача здійснюється станцією призначення шляхом внесення в накладну найменування (прізвища, імені та по батькові) нового одержувача. Зміна проводиться так, щоб можна було визначити відомості про першого вантажоодержувача. Зміна засвідчується станцією, яка здійснює цю зміну, із зазначенням документа, згідно з яким проведено зміну. Документ, на підставі якого змінено одержувача, зберігається на станції, яка здійснила зміну одержувача.

(абзац другий пункту 36 у редакції наказу Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138)

Абзац третій пункту 36 виключено

(згідно з наказом Міністерства інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138)

37. Неприбуття вантажу в установлений термін доставки станція зобов'язана засвідчити на пред'явленій одержувачем накладній, оформленій у паперовому вигляді, з проставлянням календарного штампеля станції призначення.

(абзац перший пункту 37 у редакції наказу Міністерства
інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138)

Розшук вантажу, який не прибув у встановлений термін доставки, проводиться на вимогу одержувача станцією призначення.

Для обґрунтування вимоги про розшук вантажу одержувач надає начальнику станції накладну в паперовому вигляді, а в разі її відсутності - один із документів: рахунок-фактуру постачальника (оригінал або копію), документ постачальника (вантажовідправника), який замінює рахунок-фактуру, довідку станції (порту) навантаження про відправлення вантажу, якщо зазначені документи мають дані про рід вантажу, дату відвантаження, станцію і залізницю (порт) відправлення, станцію і залізницю призначення, номери накладної, вагона (контейнера).

(абзац третій пункту 37 у редакції наказу Міністерства
інфраструктури України від 08.06.2011 р. N 138)

Розшук імпортного вантажу, який відправлено з-за кордону, провадиться станцією призначення на вимогу одержувача після надання ним дубліката накладної або повідомлення про проходження вантажем прикордонної станції.

Якщо буде встановлено, що вантаж із-за кордону не надходив, то розшук вантажу в межах іноземних залізниць за запитами станцій призначення провадиться начальником прикордонної станції України, через яку вантаж повинен був пройти.

38. Особи, винні у видачі одержувачу вантажу, який йому не належить, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

Начальник Департаменту
транспортної політики

Г. М. Легенький